ПРОБЛЕМИ СЛОВ'ЯНОЗНАВСТВА *PROBL. SLAVONIC STUD.*
2010. Вип. 59. С. 309–314. *2010. Vol. 59. P. 309–314.*

ПАМ'ЯТІ ЛЮДМИЛИ ЕДУАРДІВНИ ПЕТРУХІНОЇ

19 січня 2010 р. закінчила свій земний шлях кандидат філологічних наук, доцент кафедри польської філології Львівського національного університету імені Івана Франка Людмила Едуардівна Петрухіна – довголітній член редколегії наукового збірника "Проблеми слов'янознавства", відомий учений-славіст, фахівець у галузі польського й українського літературознавства. Не стало талановитого педагога та науковця, доброї, чуйної, інтелігентної людини.

Народилася Людмила Едуардівна Петрухіна (дівоче прізвище Бодак) 5 травня 1951 р. в Полтаві у родині викладачів. Навчалась у полтавській СШ № 10 ім. В.Короленка. Вищу освіту здобула у Львівському державному університеті імені Івана Франка за спеціальністю "Слов'янська філологія", отримавши кваліфікацію "викладач чеської та польської мови і літератури" (1969–1974). Навчалась у професорів М.Онишкевича, К.Трофимовича, В.Моторного, Н.Копистянської, І.Денисюка, доцентів О.Грибовської, Г.Ластовецької, М.Пушкаря.

Після навчання в університеті Людмила Петрухіна розпочала активну трудову діяльність: з 1974 по 1975 рр. обіймала посаду наукового співробітника Полтавського краєзнавчого музею, у 1975–1977 рр. перебувала у відрядженні в Чехословаччині, протягом 1977–1988 рр. – науковий співробітник Львівської державної картинної галереї, у 1988–1993 рр. – відрядження в Польщі. Після повернення протягом двох років працювала на посаді наукового співробітника Львівської державної картинної галереї, а з 1995 р. – викладачем польської літератури на кафедрі слов'янської філології Львівського університету ім. Івана Франка.

Як здобувач при кафедрі слов'янської філології Львівського університету Л.Петрухіна підготувала і 20 грудня 2000 р. захистила кандидатську дисертацію на тему "Образи природи як стани екзистенції у поезії (теоретичний аспект)" (науковий керівник – проф. В.Моторний). У дисертаційному дослідженні розглядалися категорії природи як один із основних світоглядних і екзистенціальних понять у літературі, оскільки у природі, а також у стосунках між нею та людиною митець міг знайти вираз і втілення найрізноманітніших почуттів та психологічних станів. Як матеріал для дисертаційного дослідження Людмила Петрухіна обрала поетичні твори українських і польських літераторів XIX–початку XX ст. З української літератури об'єктом вивчення стали твори Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, "молодомузівців", Олександра Олеся, Миколи Вороного, Агатангела Кримського та ін.; з польської літератури – твори поетів епохи романтизму Адама Міцкевича, Юліуша Словацького, представників літератури Молодої Польщі Казімєжа Пшерви-Тетмаєра, Леопольда Стаффа, Яна Каспровича, Тадеуша Мічинського, Станіслава Кораба Бжозовського та ін.

У 2002 р. Людмила Петрухіна отримала звання доцента кафедри слов'янської філології. 1 квітня 2004 р. доц. Людмила Петрухіна перейшла працювати з кафедри слов'янської філології на новостворену кафедру польської філології.

Дослідницькі зацікавлення Л.Петрухіної концентрувалися насамперед навколо проблематики романтичної та модерністичної літератури, польської та української поезії початку XX ст., слов'янського фольклору (особливо слов'янської романтичної балади), серболужицької літератури.

Доцент кафедри польської філології Л.Петрухіна займалася компаративістичними дослідженнями польської, словацької, серболужицької та української літератур епохи романтизму (творчості А.Міцкевича, Ю.Словацького, Я.Краля, Я.Ботто, Я.Радисерба-Вєлі, Т.Шевченка, а також поетів-модерністів Я.Каспровича, Л.Стаффа, М.Вороного та І.Франка).

Особливе місце в наукових дослідженнях Л.Петрухіної посідала проблематика фантастичності та реінтерпретація слов'янського фольклору, а також символіка та образи природи в поезії епохи романтизму та модернізму. Людмила Петрухіна займалася й художніми та науковими перекладами, зокрема, у співавторстві з Віталієм Петрухіним переклала драму "Йов" Кароля Войтили.

Ще одним предметом зацікавлень Л.Петрухіної була історія мистецтва. Готуючи надзвичайно цікаві лекції з історії європейської культури та мистецтва, Л.Петрухіна створила власні відео-матеріали та презентації, які можна знайти на її культурно-мистецькому блозі: http://www.liveinternet.ru/ users/lucinema_studio/blog/.

Л.Петрухіна викладала курси польської літератури (від пропедевтичного курсу до сучасної літератури), історії польської культури, підготувала багато спецкурсів, керувала науковим семінаром, написанням курсових, дипломних, магістерських робіт та кандидатських дисертацій. Як особливо талановитий педагог та науковець, вона підготувала педагогічно-наукові кадри, дослідження яких здобули визнання та високу апробацію (Людмила Петрухіна керувала магістерською роботою студентки Марії Демещенко, яка здобула 2-ге місце на конкурсі дипломних, магістерських та наукових праць ім. Єжи Ґедройця, організованому за сприяння Посольства РП в Україні). Доцент кафедри польської філології Людмила Петрухіна займалася також організацією наукових семінарів, міжнародних конференцій, була членом редколегій кількох наукових видань.

Окремо варто відзначити новаторське читання Л.Петрухіною відкритих лекцій про польських лауреатів Нобелівської премії В. Реймонта та Г. Сенкевича ("Несподіванки Реймонта та загадки його "Селян" і "Г. Сенкевич – лауреат Нобелівської премії за досягнення в жанрі епосу"), виступ на вечорі, присвяченому 80-літтю В. Шимборської "Ніщо двічі не трапляється..." з доповіддю на тему "Феномен інтертекстуальності В.Шимборської", співорганізацію міжнародної наукової конференції "Вінценти Поль: захоплення літературою та пейзажем"; організацію міжнародної студентської конференції "Юліуш Словацький: погляд з перспективи XXI століття" (2009).

Людмила Петрухіна була не лише талановитим науковцем, знаним літературознавцем, а й передусім доброю та відкритою людиною, безмежно відданою своїй праці та близькою особою для всіх оточуючих. Студенти захоплювалися її лекціями. Як добрий педагог, Л.Петрухіна мала підхід до кожної особистості, тому до неї йшли за порадами та підтримкою. Людмила Едуардівна була творчою та активною особою, мала непересічне почуття гумору, володіла ораторським хистом.

Для кафедри польської філології Львівського національного університету ім. Івана Франка та для української науки смерть Людмили Едуардівни Петрухіної стала непоправною втратою. Пам'ять про Л.Петрухіну, її захоплення, ідеали, її наукова та мистецька спадщина, відкрите й щире ставлення до людей залишаться як світлий та незнищенний образ у серці кожного, хто знав цю Велику Людину.

Бібліографія праць Людмили Петрухіної

I. Наукові дослідження:

- *Інтерпретація творчості Ю.Словацького у живописі кінця XIX–початку XX ст. (До питання порівняльної типології символу у літературі та образотворчому мистецтві)* // Матеріали Третіх наукових читань Фонду ім. Дмитра Шелеста у Львові. – Львів: Аріадна, 1995. – С.30–33.
- *"Польові стежки" і "тернисті шляхи" польської та української поезії початку XX ст.* – "Славістичні студії". – Т.1 // Матеріали V Міжнародного славістичного колоквіуму. – Львів: ЛДУ, 1997. – С.73–78.
- *В "городі духу" та "pustkach wieczystych". Пейзажні символи-ключі в українській та польській поезії кінця XIX–початку XX ст.* // Slavica Tarnopolensia. Вип. 4. – Тернопіль, 1997. – С.26–30.
- *Twórczość Juliusza Słowackiego a sztuki plastyczne (W sprawie "wzajemnego oświetlania się sztuk")* // Poetyka przemiany człowieka i świata w twórczości Juliusza Słowackiego. – Olsztyn: Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1997. – S.177–186.
- *Функціональність образів руху в українській та польській модерністській поезії* // Матеріали міжнародної славістичної конференції, присвяченої пам'яті К.К. Трофимовича. – Львів: Літопис, 1998. – Т.2. – С.202–207.
- *Есхатологічні мотиви у творчості Я.Каспровича і М.Вороного* // Jan Kasprowicz. W siedemdziesięciolecie śmierci / Pod red. J.Kaczyńskiego. – Olsztyn: WSP, 1999. – S.193–207.
- *Семантика символів-ключів у польській та українській модерністській поезії* // Slavica Tarnopolensia. Вип. 1. – Тернопіль, 1999 – С.3–8.
- *Творчість Ю.Словацького і фольклор серболужичан //* Питання сорабістики. – Львів, 1999. – С.124–131.
- *Natura naturans і natura naturata у модерністському поетичному слові* // Вісник Львів. ун-ту. Серія філол. Вип. 28. – Львів: ЛНУ, 2000. – С.385–389.
- *Село як ідея у серболужицькій та українській поезії* // Питання сорабістики. – Львів, 2000. – С.115–120.
- *Транспозиції образів "душа–природа" у модерністській ліриці* // Проблеми слов'янознавства. – Вип. 51. – Львів, 2000. – С.306–309.
- *"Homo duplex" у модерністському краєвиді* // Сучасний погляд на літературу. Науковий збірник. – Київ, 2000. – С.171–180.
- *Типологія образу "пустка-пустеля"в українській та польській модерністській ліриці //* Науковий вісник Волин. ун-ту. Філол. науки. Вип. 9. – Луцьк, 2001. – С. 133–138.
- *Пейзаж у контексті теорії літератури (на матеріалі слов'янської поезії)* – Проблеми слов'янознавства. – Вип. 52. – Львів, 2002. – С.125–134.
- *Зустріч двох світів. Міфопоетика лужицької романтичної балади //* Питання сорабістики. – Львів, 2002. – С.194–203.
- *Стихія води у слов'янській романтичній баладі //* Збірник на пошану проф. М.Я.Гольберга. – Дрогобич: Вимір, 2002. – С.278–288.
- *Spotkanie dwóch światów. Mitopoetyka łużyckiej ballady romantycznej* // Zeszyty łużyckie. T. 35/36. – Warszawa, 2003. – S.122–128.
- *Делімітизація простору у поезії модернізму* // Іноземна філологія. Український науковий збірник. – Львів, 2003. – С.168–176.
- *"Поэтика "белого" и "черного" в славянской романтичной баладе.* – Свет и цвет в славянских языках. – Melbourne: Akademia Press, 2004. – С.186–205.

- *“З коханими не розлучайтесь...” Мандри сюжету про мертвих наречених* // Вісник Львів. ун-ту. Серія філол. Теорія літератури та порівняльне літературознавство. Львів: ЛНУ, 2004. Ч.2. – С.15–22.
- *Несподіванки традиційних сюжетів у баладах Яна Радисерба-Вєлі* // Питання сорабістики (Prašenija Sorabistiki). Десятий міжнародний сорабістичний семінар. – Львів–Будишин, 2004.– С.185–197.
- *Діалектика Ероса і Танатоса у слов’янській романтичній баладі* // Проблеми слов’янознавства. – Вип. 54. – Львів, 2004. – С.137–148.
- *Семантичне поле образу “дивної людини” у слов’янській романтичній баладі* // Studia slavica favariensia. T.1–2. Проблемы контрастивной семантики (славянской и неславянской). – Szombathely, 2004. – С.236–246.
- *Слов’янська романтична балада: генеза та проблема жанру* // Проблеми слов’янознавства. – Вип. 55. – Львів, 2005. – С.79–90.
- *Ян Махал про серболужицьку літературу* // Питання сорабістики (Prašenija Sorabistiki.) Одинадцятий міжнародний сорабістичний семінар. – Львів–Будишин, 2006.– С.250–257.
- *Слов’янська романтична балада: зустрічі на межі світів (Іван Франко – Юліуш Словацький – Янко Краль)* // Українське літературознавство. – Вип. 68. – Львів, 2006. – С.43–51.
- *“Бідна Галя” у тенетах колективного шлюбу* // Вісник Львів. ун-ту. Серія філол. Українська фольклористика. Вип. 41. – Львів, 2007. – С.266–275.
- *Поетика фантастичного у слов’янській романтичній баладі* // Проблеми слов’янознавства. – Вип. 56. – Львів, 2007. – С.103–111.
- *Sady Leopolda Staffa w wymiarze fenomenologicznym* // Literatura polska w świecie. Tom 2. W kręgu znawców. Katowice: Gnome, 2007. – S.49–58.
- *Адам Міцкевич та українські романтики (типологічний аспект).* Mickiewicz we Lwowie. Materiały z sympozjum. Lwów, 6 czerwca 2006 // Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawski Oddział Towarzystwa Literackiego im. A.Mickiewicza. – Warszawa, 2007. – S.13–29.
- *“Перехресні стежки” баладних мотивів у “Жовтій лілії” Яна Ботто* // Studia Slovakistica. – Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2008. – Вип.8. – С.292–300.
- *Поетична топографія слов’янської романтичної балади* // Вісник Львів. ун-ту. Серія філол. Вип. 48. – Львів, 2009. – С.129–135.
- *Nauczanie filologii polskiej na polonistyce lwowskiej. Narodowy Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franki //* Postcriptum 1(3), Katowice, 2009. – S.223–232.

II. Навчально-методичні посібники:

- *Плани семінарських занять та методичні вказівки до курсу “Історія польської літератури (Романтизм)”*. – Львів, 2003. – 24 с.
- *Тестові завдання з “Історії польської літератури (романтизм)”*. – Львів, 2003. – 32 с.
- *Методичні вказівки до написання та оформлення кваліфікаційних робіт (для студентів слов’янського відділення філологічного факультету)*. – Львів, 2003. – 18 с.

- *Історія польської літератури (Середньовіччя, Ренесанс)*. – Львів, 2004. – 53 с.
- *Історія польської літератури (Бароко)*. – Львів, 2004. – 26 с.
- *Історія польської літератури (Просвітництво)*. – Львів, 2004. – 25 с.
- *Історія польської культури (конспект лекцій і завдання)*. – Львів, 2006. – 53 с.
- *Робоча навчальна програма курсу "Історія польської культури"*. – Львів, 2006. – 16 с.
- *Робоча навчальна програма курсу "Історія польської літератури"*. – Львів, 2006. – 53 с.

III. Переклади:

- *Czitannja jak podołannja opozyciji "swoje"–"czuże" u pereżywanni czasu*, [w jęz. ukr.] tłum. L.Petruchina. Inozemna Filolohija. Ukrajińskyj Naukowyj Zbirnyk. Wyp. 114. Lwiw, 2003. – S.6–13.
- *Кароль Войтила. "Йов" (драма зі Старого Завіту)* // А.Юраш. Папа Іоанн Павло II. Харків: Фоліо, 2005. – С.129–178.
- *Вінценз С. Спогад про Івана Франка (переклад українською Петрухіної Л.Е.)* // Вінцензіана. Статті, листи, фрагменти творів / За ред. М.Васильчука. – Коломия: Видавничо-поліграфічне в-во "Вік", 2008. – С.288– 292.

IV. Рецензії:

- *Рецензія на зб.: Конструктивний діалог у вільному просторі* // Дзвін. –2002. № 9. – С. 152–154.
- *Рецензія на кн.:* Нахлік Є. *Доля–Los–Судьба. Тарас Шевченко і польські та російські романтики* // Проблеми слов'янознавства. – Вип.52. – Львів, 2003. – С.295–297.
- *Рецензія на зб.:* Моторний В. *У світі слов'янських літератур* // Питання сорабістики. Десятий міжнародний сорабістичний семінар. – Львів–Будишин, 2004. – С.253–255.
- *Рецензія на кн.:* Чижевський Д. *Порівняльна історія слов'янських літератур*. Наукове видання. – Київ, 2005. – С.11.

V. Статті, подані до друку:

- *Артикуляція солярних символів в українській і польській поезії початку XX століття.* Наукові читання на пошану Теофіля Комаринця. Львів, 1997. – 12 с.
- *"Пейзаж душі" у серболужицькій, польській та українській поезії кінця XIX –початку XX століть*. Сьомий міжнародний сорабістичний семінар. Львів, 1997. – 8 с.
- *Топоси душі в українській та польській поезії межі століть*. Вроцлав, 1997. – 5 с.
- *Іван Франко і скандинавська балада*. XIX щорічна наукова франківська конференція, 13–14 жовтня 2004. – 6 с.

- *Казковий мотив "зачарованої королівни" у поезії "Молодої Польщі".* 2004. – 6 с.
- *Топос пустелі в поемі Івана Франка "Мойсей"*. Міжнародний науковий конгрес "Іван Франко: дух, наука, думка, воля". Львів, 2006. – 5 с.
- *Interdyscyplinarne podejście do nauczania literatury polskiej na Uniwersytecie Lwowskim*. VII międzynarodowa konferencja naukowa stowarzyszenia "Bristol". Kraków, 17–19 maja 2007. – 11 s.
- *Література польського романтизму в системі середньої і вищої освіти України*. Międzynarodowa konferencja naukowa "Wincenty Pol – fascynacje literaturą i krajobrazem. W dwusetną rocznicę urodzin poety 1807–2007", Lublin–Lwów, 9–12 maja 2007. – 9 с.
- *Kontekst ukraiński "Rusałek" B. Zaleskiego.* – Збірник наукової конференції "Szkoła ukraińska w romantyźmie polskim". Warszawa, 2008. – 15 с.
- *Баладна творчість Яна Радисерба-Вєлі в контексті слов'янського романтизму.* Дванадцятий міжнародний сорабістичний семінар. Львів, 2007. – 9 с.
- *"Вампіричні мотиви у польській баладі періоду "Молодої Польщі"*. Звітна наукова конференція викладачів ЛНУ. Львів, 2008. – 15 с.

Написала статтю та уклала бібліографію
асистент кафедри польської філології
аспірантка Людмили Петрухіної
Ірина ФРИС